

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

je ustanovila nova podjetja, ki
so prodajala hleb kruha na po-
centov. Kompanija najavi, da
bo hitro temu napravila 11/2 do
3-kratne povečanje na hleb.

2

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benevolent Society.

Owned by the Slovenic National Benevolent Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Januar 31-21) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

PROSVETA

DOPISI.

Black Diamond, Wash. — Ker rojaki v Zdr. državah gotovo pazno zasledujejo dopise iz raznih naselbin, sem primoran "podati nekaj pojasnil glede dopisov, ki sta bila priobčena v listu Prosveta št. 275 in v Glas Svobode št. 105. Najprej moram pripomniti, da naj dopisnik F. Z. M. M. in P. O. ki je priobčil svoj dopis v Glas Svobode št. 105 še enkrat pazno prečita dopis iz Black Diamonda, Wash., ki je bil priobčen v Prosveti št. 275 in potem bo sam razvidel, da se je njemu v resnici zavrnilo eno kolo preveč v glavi, ko je pisal dotični dopis, ker ni vedel na kaj odgovoriti in kaj piše. Kajti v dopisu priobčenem v Prosveti št. 275 je omenjeno samo to, zakaj je tukajšnji slov. soc. klub razpadel, in kdo so povzročitelji. In to je tudi resnica, kar bom pozneje navedel. Toda naj preidem k stvari.

Vsak treznomislec človek in čitatelj mora priznati, da je en vzrok, ako naselbina, ki šteje nad sto rojakov, nje ne napreduje, potem naj pa kdo navaja kakor koli vzroke že, in kdo ne napreduje? Dotični, ki se za nobeno drugo stvar ne briga, kot za jelo in delo, torej, ki je v zadevah, ki se tičejo napredka in izobrazbe malomarni, len, in tudi so nazadnjaki. Ali ni resnica?

Nadalje bi rad imel, da bi dopisnik F. Z. M. M. in P. O., odgovoril na sledeča vprašanja: 1) Koliko čitalcev, ki se zavedajo kaj je resnica in kaj je laž, je opustilo Prosveto radi dopisa, katerega omenjaš? — 2) Ali ni več oseb, ki delajo zagon v naši naselbini med rojaki, kot ena? — 3) Rad bi tudi dobil pojasnila, kje je socialistični klub, ker trdi v Glas Svobode, da imamo kakaj socialistični klub? Ali je morda pri njem? Dobro mi je v spominu, ko smo organizirali soc. klub, ko sem bil izvoljen za tajnika, ko je bilo še v tistem mesecu 28 članov — ne pa 20, kot je dopisnik v Prosveti poročal. Akoravno sem pred nekako dvema leti zapustil naselbino sem bil še kljub temu vedno član, dokler ni naspal leta 1919 meseca julija ali junija. Rad bi vedel, kje so tačeni in kje je gotovina. — 5) Ali je dopisnik čital dopis iz Roskida, Wash.? Čitatelji so lahko iz dotičnega dopisa sami razvideli, koliko je na vsem resnice. — 6) Želel bi tudi, da dopisnik F. Z. M. M. in P. O. dokaže, koliko resnice je poročal dopisnik v Prosveti št. 275; kajti poročal je samo resnico. — 7) Koliko odstotkov Slovencev je državljani v naši naselbini? — 8) Ali je res nemogoče poslati državljan drugič, kot da obiskuje večerne šole? — Ako je kdo dovolj izobražen, lahko dobi potrebna navodila "kako postati državljan" na svoj dom in se doma pripravi za izpit. — 9) Želel bi tudi dobiti pojasnila od tega dopisnika v Glas Svobode št. 105, zakaj je bil "vržen" dotični član iz "tukajšnjega soc. kluba"? — Ali se dopisnik v Glas Svobode še spominja, ko je hodil po naselbini in nabiral podpise, da bi dopisnik v Prosveti št. 275, rojaka Frank Milavec, ki je bil v "tukajšnji naselbini". Zakaj pa o tem molči? — 10) Rad bi znal tudi, od koliko društvenih sej je ta rojak izostal v cellem letu? — Jaz sem zapisnikar pri društvu "Planinar" šte. 57 SNPJ in dobro vem, kdo se udeležuje seje in kdo ne. — 11) Ali ni ta rojak član društva "Planinar" št. 57 SNPJ in društva "Marja svezda" št. 32 JSKJ? — 12) Ali se morebiti dopisnik v Glas Svobode št. 105 boji, da bi mu kdo vzel profesorstvo? — 13) Zakaj se dopisnik v Glas Svobode št. 105 ne podpisuje s svojim polnim imenom, ker se ne boji kritike in se ne mara skrivati nikogar za hrbet, ker ve, da je to neznačajno in strahopetno. — 14) Rad bi imel tudi pojasnilo od dopisnika v Glas Svobode št. 105, kje se nahaja v tukajšnji naselbini večerna šola za državljanstvo? — Ali morebiti pri njem? Dobro se še spominjam, ko sem zahajal v večerno šolo pred enim letom in ko nam je učitelj g. Buckmeyer naznanil, da ima nalogo od vlade prekiniti s poukom, ker se je ne izplača obdržati vsled premajhnega občina.

ker se je udeleževalo samo sedem oseb poduka? Kako naj bi pa to imenoval? Mogoče veliko zanimanje za večerne šole? Učitelj je sam izjavil, da se tukajšnji naseljeniki ne brigajo in ne zanimajo za večerne šole.

Dopisnik v Glas Svobode trdi, da je omenjeni rojak širokousten, toda k temu jaz pridam, da jih je več in ne samo eden, kar se pa tiče omenjenega rojaka. To se je pokazalo na decembarski seji dr. "Planinar", ko so nekateri člani tega društva hoteli prepovedati Frank Milavec dopisovati v list Prosveta in ga postaviti pod strogo cenzuro, kot je vladala v Avstriji za časa Franca Jožefa I. in sploh hoteli uvesti pravo cenzuro pri tem listu in takorekoč diktirati uredniku, kaj naj uredništvo priobči in kaj ne. Ako dopisnik v Glas Svobode št. 105 imenuje dopis rojaka Frank Milavec, ki je bil priobčen v Prosveti št. 275 razburljiv, potem ne vem, kako bi imenoval njegov dopis. Omenil sem že, da v dopisu, ki je bil priobčen v Prosveti, ni drugega kot resnica glede tukajšnjega soc. kluba, katerega so razbili nekateri ultra-rrrradikalci s svojimi demagogičnimi frazami, v ostalem pa ni bilo ničesar omenjenega glede tukajšnjih rojakov ali naselbine. Ako se dopisnik radi tega jezi, prvo mu, in jasno je, kam pes taceo molli.

Toda prepričan naj bo, da slega laži, nemože tlači. Ako bomo vpoštevali to geslo, vam zagotavljam, da nam bo kmalu sijalo vse drugače. Saj smo val delavci trpili. Ako se pa naš dopisnik v Glas Svobode št. 105 jezi, ker ne more dobiti vseh tukajšnjih rojakov pod svojo kontrolo, naj se le potolaži in naj jih pusti v miru iti svojo pot, on naj patudi hodi po svoji. To je moj najboljši svet, katerega mu morem dati.

Upam, da mi bo v kratkem odgovoril na stavljena vprašanja, in potem bodo čitatelji sami razlagali, kaj je resnica in kaj je laž. — Jozef Šestih.

TUDI MED JAPONSKE DELAVCE PRIHAJA LUČ.

Delavstvo v Ameriki in Evropi sodi splošno, da na Japonskem ni delavskih organizacij. Temu je krivo, ker so Japonci poznani večinoma drugim narodom le po spisah, ki jih prinašajo o njih listi, ki zagovarjajo privatne bizniške interese. Ti listi so Japoncem sovražni ali pa prijateljski, kakor zahtevajo njih interesi. Če list zastopa privatne bizniške interese, ki imajo prijateljske stike z japonskimi privatnimi bizniškimi interesi, tedaj je list naklonjen Japoncem. Popolnoma drugačno stališče pa zavzema listi, ki zagovarja koristi privatnih bizniških interesov, ki so v prepiru s privatnimi bizniškimi interesi na Japonskem. Listi obdajih struj pa nimajo dobre besede za japonske delavce, kakor jo nimajo tudi za svoje delavce. To so vzroki, zakaj tako malo vemo v Ameriki in Evropi, če se japonski delavci organizirajo, kako močne so njih organizacije in kakšni so cilji teh organizacij.

Da se japonski delavci organizirajo tudi politično, je bilo že enkrat povedano v raznih listih in menda tudi v Prosveti. Japonski delavci so pa delavni tudi na polju strokovne organizacije. Tako nam na pr. neka vest iz Tokija pripoveduje, da je organiziranih na Japonskem trideset tisoč rudarjev, ki delajo v premogovnikih. Število organiziranih rudarjev seveda ni tako veliko, kot je marsikateri pričakoval, ki ne pozna razmer na Japonskem. Kdor se pa zaveda, da ta mvladajo še fevdalne razmere po nekaterih krajih in da se japonski mikado prikazuje Japoncem kot družinski oče vseh Japoncev, je presenečen in pravi, da je število organiziranih rudarjev na Japonskem večje, kot je pričakoval.

Organizacije se niso ustvarile čez noč v Evropi in v Ameriki in logično se niso mogle ustvariti tudi na Japonskem. Res je, da se Japonci hitro prilagode tujim napravam, če vidijo, da imajo od njih koristi, a pozabiti ne smemo, da je na Japonskem vladajoči razred ravno tako storil vse, kar je bila v njegovi moči, da japonski delavci ne spoznajo hitro, kakšne koristi imajo, če se organizirajo strokovno.

Pod kakšnimi neugodnimi razmerami delajo japonski rudarji, nam pove poročilo, ki pravi, da je bilo v letu 1919 v japonskih rudnikih 209,828 nesreč in smrtnih nesreč. Vladni statističar nam niti tega ne pove, koliko rudarjev je ponesrečilo smrtno, koliko težko in koliko lahko, tako da so ostali le po nekaj dni doma. Najbrž je število težkih ponesrečb tako veliko, da je statističar nalašč opustil detajlirano poročilo za javnost.

Te nezgode govore jasno kot beli dan, da je japonski rudar ravno tako izkoriščen kot rudarji v drugih deželah. Tudi on dela globoko doli pod zemljo in v vedni smrtni nevarnosti. Zanj je organizacija živa potreba, ako hoče, da se te razmere spremenijo.

Organizirajo se tudi mornarji in imajo zdaj osem in štirideset društev, ki pripadajo k mornarski organizaciji. Organizacija se trudi, da organizira mornarje, ki delajo na ladjah v tujih vodah.

Japonski privatni interesi pa niso bolji od privatnih podjetnikov v Evropi ali Ameriki. Tudi oni se trudijo, da importirajo delovne moči iz Kitaja, ker so poceni. To ravnanje od strani podjetnikov je pa japonskim delavcem odprlo oči, da so spoznali, da se morajo organizirati mednarodno, če hočejo varovati svoje interese. Tako postopanje jim je potegnilo mrežo raz oči, ki jim je prikrivala, da je navadna pravljica in sicer lepa pravljica, če jim pripovedujejo, da je japonski mikado družinski oče vseh Japoncev. Mikado je mogoče dober družinski oče za svojo družino, za podjetnike, denarne mogotce in plemenitnike, ni pa za japonske delavce, ki si s težkim delom služijo svoj vsakdanji in na vodi kuhani riž.

Japonski kapitalizem se prav nič ne loči od kapitalizma v drugih deželah, ker drugačen biti ne more. Kjer se udomači kapitalizem, tam je izkoriščanje človeške delavne moči. To izkoriščanje pa občuti ravno tako delavec, čigar polt je rumena, kakor se zaveda belopolten delavec, da je izkoriščen. Tako kapitalizem sam pomaga povsod na svetu, da prihajajo delavci vseh plemen in narodov do spoznanja, da se morajo organizirati, če se hočejo rešiti izkoriščanja in izvojevati zase in svoje potomce boljše življenske razmere.

Richwood, W. Va. — Že dolgo ni bilo nobenega dopisa iz tukajšnje roždarake naselbine. Kaj je temu vzrok, ne vem. Mogoče prohibicija — katere pa tukaj sploh ni. Kolikor je meni znano in kakor vidim, je tukaj sedaj še slabše, kot je bilo pred uveljavljenjem splošne prohibicije. Sleer je bila ta država suha že sedem let prej, to je nastopila splošna "suša". Ko so pa postale države suhe, je pa domalega vaska baraka, žganjarna in vaska hiša gostila. In kako pijske tukaj prodajajo! Strup. Ko se človek napije to blazne, je kot bi znal. To so sadi splošne prohibicije! Koliko ljudi je prohibicija spravila pod zemljo v prerani grob. Koliko ljudi poslala v norišnice!

Delavske razmere so sedaj še nekoliko boljše. Ne vem pa, kako dolgo bo to ostalo. Kajti sličejo se že glasovi, da nam bodo naši ljudje delodajalci utrgali plačo in skrajšati delavnik. Proti zadnjemu bi nihče ne oporekal, toda proti prvemu smo pa vsi. Že pri sedanjih plačah mora sleherni delavec dobro premisliti, kako bo preživljal sebe in svojo družino, na prihranke pa še misliti ni treba. In sedaj naj pa še plačo utrgajo, potem naj pa ubogi siromak izhaja z kopice otrok. Kajti na kakor pravo znižanje cene življenjskih potrebščinam veleprofitarji se mislijo ne, akoravno se dnevno kričijo v velebizniških listih, da cene padajo.

Tako velepodjetniki izkoriščajo ubogega siromaka, ki jim še vedno slepo sledi. In ko pride čas, da bi se delavstvo lahko pomagalo in lahko izboljšalo svoj tašni položaj, pa pozabijo na prejšnje in se izjavijo, da so zadovoljni s takim sistemom. To je na volilni dan. Ko bi se vsi delavci udeležili volitev na volilni dan in volili kandidata, ki izhaja iz delavskih vrst, tedaj bi se splošen položaj precej izboljšal. Toda ne, da se zapletati in proda svoj glas za par praznih obljub in fraz, in vse je dobro. Svoje najboljšo orožje izroči svojem nasprotniku, volitve zopet svojega nasprotnika, da ga ima ponovno na vajetih in vodi ta kot sam hoče. Pred volitvami mu obljubljajo gradivo in kričijo jaz sem z vami delavec, volite mene, jaz izboljšam vaš položaj. In ko so volitve končane in so velepodjetniki zopet v sedlu, se pa ne brigajo več za delavce. Velepodjetniki pravijo, delavce, sedaj te ne potrebujemo več, sedaj pojdi kamor hročeš, ko si enkrat pomagal, da

smo obsedeli v sedlu. Ako pa delavec zahteva par centov izboljšane plače, ga ne bo nihče poznal, vržejo ga na cesto ali pa še celo v zapor kot nevarnega prebivalca in boševskega, najeti kompanijski pretepači ga pretepa.

Delavec-rojak, kdaj se bo prebudil in izpregledal? In ko pride zopet čas volitev, pojdi na volišče in oddaj svoj glas kandidatu, katerega so postavili politično organizirani delavci, o katerem ne bo dvoma, da ne bi deloval v tvojo korist, voli moza, ki bo stal ob tvoji strani, ki je v resnici delavnega mišljenja, moza, ki bo deloval, da bo tudi delavstvo dobilo svoje pravice. Rojaki, združite se in organizirajte politično, agitirajte za edino delavsko politično stranko, socijalistično, udeležite se političnih prireditev, da bomo tudi mi delavci imeli svoje zastopnike v postavljanih zbornicah in javnih uradih, in da se ne bomo velepodjetniškega izkoriščanja.

Zadnje volitve so pokazale, da se je delavstvo pričelo zavedati in da ni več daleč čas, ko bomo na površju in da bo odločevalo ljudstvo, ki vse proizvaja in ne samo peščica velepodjetnikov. In nim bolj se bomo politično organizirali, tem bolj bomo napredovali, tem hitreje bomo prišli do zaželjenega cilja.

Ako hočemo napredovati, se moramo otrgati tudi onega srednjeveškega naziranja, da je vse res, kar nam "gospod" povedo! Kajti ti nas imajo za malno kravice, izvajajo iz nas dolarje, za katere se potem sami zabavajo in valjajo v izobilju, nas pa strajo s peklo in laščem. In ko se izprami nikdar polna blaga, napravijo kolekte pod raznimi pretekami, da si jo zopet napolnijo in stare življenje se prične z novo. Tako n. pr. nabirajo v Clevelandu še dvajset let, da postavijo sv. Vidu novo "hišo", katere pa še sedaj niso postavili, ampak še vedno nabirajo in nabirajo, pobožne duše dajejo, in zbirajo denar, da bi sv. Vid imel lepše stanovanje, doim farani morajo bivati v zadnjih luknjah, ki so nekateri bolj podobne kletem kot pa stanovanjem.

Dokler bo ljudstvo verovalo raznim in nemustnim frazam dušnih pastirjev, tedaj se ne bo napredovalo. Kdor ima pa količjak možgan in lahko vsa sam misli, pa lahko sprevidi, da ga vodijo samo za nos, da imajo sami udobnejše in boljše življenje, da izvajajo od njega težko prislužene novece. — T. P. M.

Terre Haute, Ind. — Delavske razmere so tukaj iste kot po drugih industrijskih mestih. Komaj ena četrtina tovarn obratuje. Tukajšnja železnicarstva T. M. M. C. je 10. januarja zopet prišla z obratom. Obrat je bil ustavljen od 23. decembra. Izmed treh plavžov je sedaj eden pričel obratovati. Ko je vodstvo tovarne naznanilo, da tovarna prične z obratom, so imeli oženjeni prednost in na tovarniških vratih je bil seznamec onih delavcev, ki so do bili zopet delo. Seveda so imeli tudi zaplano, koliko bodo odsedaj plačevali. Plača je sedaj za skoro 30 odstotkov manjša. Pri tem naj pripomnim, da so nam plače že dvakrat pritrtili. In niti eden delavec se ni obrnil in sel, ko so mu povedali, koliko bo zaslužil. Iz tega se tudi razvidi, da na kako organiziranje se misliji ni mogoče. In dokler se ne bomo organizirali, toliko časa bodo delali z nami, kot se bo poljubilo gospodov velepodjetnikom.

Seveda nam obljubljajo boljše čase, in mi delavci tudi potrpečljivo čakamo, kdaj bodo prišli boljši časi. In dokler bo tako, kot je sedaj, bomo najbrže čakali na boljše čase, kot čakajo Jude na odrešenika.

V tej tovarni se izdeluje skoro tri četrtine vseh izdelkov za Fordovo tovarno avtomobilov. Tako je tudi nas zadel Fordova dobrotljivost.

Drugeče se imamo dobro. Sedem doma pri peči in čitamo časopise. Včasih se tudi kaj vjetimo, posebno takrat, ko se spomnimo zloglasne rapalske (bolše) ime bi bilo roparske pogodbe. Ta pogodba je nas precej postarala, ker nas je oropala skoro 500-tisoč Jugoslovancev, naših bratov.

Večkrat opazim v Prosveti dopise, v katerih odgovarjajo dopisniki onim "zagorjem", ki se zaganjajo v JRZ in katere se poselimo skrivajo važni. Tudi jaz vsem tem svetujem, da naj drži

Knjige! Knjige!

Leposlovno-znanstvena knjigarnica Slovenske narodne podporne jednote (Književna matica) je pravkar izdala prvi dve knjigi: "Zajedništvo", Spisal Ivan Molek. Socialna povost iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, ki prikazuje težke posledice suspendiranega zakona in mazaškega zdravljenja splošnih bolezni. Resnična slika golihih družinskih razmer. — Knjiga je trdo vezana v fine platnice, ima 304 strani in stane s poštnino vred \$1.75.

"Slovenska zgodovina", Spisal J. Howard Moore, prevaj J. M. Poljudna znanstvena razprava o razvoju življenja in človeka in ponavljanju človeka in človekovega razvoja pri alchemnem posamezniku. Ta knjiga je ključ do mnogih tajnosti in pojasnjuje rane in stiske, ki jih vidimo vsak dan pri otrocih. Knjiga ima 12 slik, je trdo vezana, štje 36 strani in stane s poštnino vred \$1.50.

Kdor želi več o tem, kaj so knjige, naj takoj naroči dve knjigi in ne bo mu žal.

Vsa naročila prejema tajnik Leposlovno-znanstvene knjigarnice S. N. P. J.

Frank Albi
2124 So. Crawford Ave.
Chicago, Ill.
(Adv.)

Ali ste izvršili svojo dolžnost?

Ali ste še kaj pomagali valim trpečim sosedom v domovini?

Ako ste, tedaj nikar ne pozabite jim to nadalje kaj pomagati.

Ne pozabite.

da pri nas ni bil še nihče prevaran. Naša potreba je vedno med najboljstimi. Pri postavljanju vašega denarja se vedno postavimo naše tveganje. Vam gotovo ne bodo nikdar dal, ker naše cene so najnižje in izplačane v domovini v najkrajšem času, kar vam tudi dokazujemo s potrdilnim podpisom prejemnika.

Prjemamo denar tudi na hranilne vloge in plačamo po 4% obresti.

Prjemamo denar tudi na hranilne vloge. Našim potnikom preskrbimo vse potrebne listine (poseb) za potovanje in uredimo vse DRUG-PLAČNO.

Vam preskrbimo svojce in stavega krajn hitro in gotovo, tak opravljamo vse javne posle in notarska dela.

Ze vaško potrebo pridite osebno ali po pošti na:

NEMETH STATE BANK,
IVAN NEMETH, predsednik.
10 E. 22nd St. NEW YORK, N. Y. 1007 Second Ave.

Novice iz Jugoslavije.

OKROG KONSTITUANTE.

"Naprej" z dne 24. decembra piše:

Eden naših urednikov je danes obiskal socialistične poslance, ki so se za nekoliko dni vrnili domov in je imel z načelnikom socialističnega kluba podrugom Etbinom Kristanom daljši razgovor. Na vprašanje, koliko je resnice v povestih o njegovih avdijskih pri regentu, je a. E. K. izjavil:

"Konec zadnjega tedna je regent povabil več načelnikov parlamentarnih klubov, da slišanju mnenja o položaju zlasti z odzrom na demisijsko Vesnikove vlade in na potrebo sestave novega kabineta. Naš klub je sklenil, da se njegov načelnik odzove temu vabilu, in v soboto večer sem bil radi tega pri regentu. Ta je vprašal, kako gledamo na položaj v bodočo ustavo, in če bi eventualno mogli sodelovati v vladi. Odgovoril sem mu, da ne vidim sedaj nobene možnosti kakršne koli kombinacije, v kateri bi bilo prostora za nas. Želeli bi pa, da se sestavi vlada, ki bi resnično skrbela za izboljšanje razmer zlasti v gospodarskem oziru, ker je tudi izboljšanje političnih razmer največ odvisno od tega. Veliko važnost polagamo na odpravljanje in okrepitev industrije, in sicer prav tako v interesu države, kakor tudi v interesu delavstva, ki prihaja v čedalje bolj pretečen položaj. Dolej se je v tem oziru veliko zagrelo in treba bo hiteti, da se popravijo škodljive posledice sedanjega zanemarjanja.

Stavka radarjev. — V premo-gokopnih revirjih Trgovlje, Hrastnik, Koševje, Rajhenburg, Zagorje je stavka popolna. Nujna dela, vzdrževanje kmetik, električno centralo, kakor tudi razna janska dela opravljajo pesniki in deloma strelni mojstri. Stavka v

Krnelju je samo delna. V polnem obratu so rudniki Huda jama, Lihobeje, Zabukovec in Leše. V Hudi jami ne kopljejo nikakega premo-ga, ker tam opravljajo sedaj le pripravljenska dela, prenos kopati področja v kakih šestih mesecih. Kakor je brezpomembno, če stavkajo rudarji v Rajhenburgu, tako bi bilo tudi za stavko brez pomena, če bi stavkali rudarji v Hudi jami, ker ta dva rudnika ne proizvedeta za konzuma domačja še nič premo-ga, ki bi ga oddajali železnicam. To, kar producirajo pri pripravi, porabi rudnik sam. Zaraditvega smo se čudili, da so agitatorji tudi v Rajhenburgu spravili v stavko.

Najbrže, kakor kaže, ni stvar nihče trezno premislil, ker če bi bili premislili, bi bili lahko uvideli, da morajo delavci, ki ne proizvedejo premo-ga s svojim delom, ostati v delu, ker bi s tem olajšali boj, da bi bilo treba manj plačati za podpore, družba pa bi kljub temu nič ne proizvedla, pač pa bi morala plačevati delavce za delo, ki je zanjo vsaj za določen čas neproduktivno. Pri ostalih rudnikih, ki v Sloveniji delajo, so se pri enih mesecih gibanja ravno končala z delnimi uspehi. Za Leše so bile razprave določene dne 20. t. m. na Lešah, dne 21. in 2. pa za Velenje in Zabukovec.

Stavkujoči se dosedaj jako mirni pokorijo vsem odredbam oblasti. Gostilne so povsod zatvorjene. Vojaštva in orožništva je povsod precej nakopičenega. Kolikor vemo, ni dosedaj še nikakih poskušaj ne z vlado in ne z podjetjem. Položaj je zelo mučen, posebno za one, ki nimajo s stavko direktno nlešar opraviti, ki stavkajo radi solidarnosti. Stavkovni komiteji komunistov so pri enih rudnikih samo tajni. Zborovanj ni nikoli nih. Rudarji se informirajo od strani stavkovnega odbora z nabijem obvestil s par besedami. Nič novega, držite trdno, zmaga je naša!

Skandalozno poslovanje I. hr-vatske štedionice v Zagrebu. Ne-ki gospod, kateremu se je posla-la preko omenjene banke njegova plača, ima sedaj že mesec dni situosti dovolje te svoje plače, ker je še doslej ni dobil. Banka mu odgovarja, da je njegov denar že poslal na Banco Comerciale Italiana v Trst. Gospod se je pri tej banki informiral, pa ni bilo zanj denarja pri tej banki. Poizvedel pa je, da je banka poslala denar na Banco Comerciale Triestina, da pa je I. hr-vatska štedionica pošiljatev takoj nato anulirala. Na zapetno urogeno je pa tri dni pozneje omenjeni gos-pod zopet dobil obvestilo, da je denar pri Banca Com. Italiana in tako že mesec dni čaka na svojo plačo. Poslovanje te štedionice mora biti res skandalozno, da ni-ti ne vedo, če so denar poslali, ali ga niso poslali in kam. Zdi se, da je to tista banka, čez katero so se tudi naši ameriški rojaki toliko pritoževali.

Klerikalno republikanstvo.

Slovenska Ljudska Stranka gre v opozicijo in je že odpoklicala dr. Koroseca iz vlade. V opozicijo gre seveda zato, ker upa, da se bo pri prihodnjih volitvah pri-borila z radikalizmom svoje stare mandate nazaj. Zato bo jako energično zastopala svojo avto-nomistično in federativno poli-tiko. A ne samo to — oni bodo tudi odločni republikanci. Nas ta preobrat v vrstah SLS prav vse-li: Sedaj so klerikalci vendar prišli na isto točko, na kateri so bili socialisti demokratije že pred 30 leti. Seveda je njihov fe-dealizem itd. prozoren maneuver dobro preračunjen za bodočo volitve. Kar se pa tiče njihovega republikanstva, pa pravijo vero-dostojna poročila iz Beograda, da je po seznanju tega imenitnega predkrova v klerikalnih vrstah regent Aleksander namesto 8 ur spal trdno in nezdramno spanje mrtvega pravilnika celih 16 ur.

Neznana sreča. V delu bo-kozice v Ljubljani so pripeljali iz Kaniška organistova škofa sedemdeset Eno Hečaji, ker je pogoltnila srebrno kruno. Otrod so se na domu organistovega l-grali "rasm coprati." "Coprati" so, kako izginejo kruno... E-nica je dala srebrno kruno v net-ter skrinja tako coprati, da bi kruna izginila. Kruna pa ji je zašla v goitance.

Uhugi štanko. Neznanec klerikalni poslanec Stanko Bank se-jo želosten hodi po Beogradu. Ker bi rad sedel med narodovimi predstavitelji, je azposlil svojega predkandidata na kandidatski li-sti, ki je bil izvoljen, naj mu od-stopi mandat. Izvoljen kmet mu je odgovoril: "Dobro! Tebi man-dat, a meni drevnice."

Nekaj pojasnil glede dohodninskega davka za leto 1920.

Washington, D. C. — Davni zakon dovoljuje odbel od ko-smatih dohodkov gotovo vsoto, katero ima vlad škoda na svo-jem posvetu, ali blagu in katero škodo us dobi potrjeno od zavarovalnice. Ravno tako lahko odračunaj trgovci gotovo vsoto kot izgubo, katero ima pri pro-daji kakšnega blaga. Toda prej ne sme odračunati te vsote kot iz-gube, kot šele tedaj, ko v resnici trpi to škodo. N. pr. trgovci ku-pi kako stvar, toda čez nekaj te-se pa upravi, da dotične stvari ne bo mogel prodati za določeno vsoto, kot je mislil, ampak da bo moral trpeti izgubo: dotična stvar pa ne proda, ampak čaka v upanju, da bo se prodal s ge-vim dobičkom. Torej namisljeno vsoto kot izgubo na umi fiksanji v poročilu: ker dotičnega blaga še ni prodal. Ravno tako lahko navede v svojem poročilu glede dohodninskega davka izgubo, katero je kdo imel pri prodaji vrednostnih papirjev ali obvez-nic (bondov). Posameznik ali far-mar ima pravico izkazati v svo-jem poročilu in odbiti od kome-tih dohodkov vso izgubo na vrednostni posvetu ali posvetu vlad škodo, katero ima vlad vrednostni vinarjev, ali ali ka-ke druge ali, ako ne dobi nikake zavarovalnice, isto je tudi s tat-vino, da lahko odbije od kome-tih dohodkov vsoto, katero trpi kot škodo povzročeno vlad tat-vine ali roba, ako ne dobi nika-ke zavarovalnice. Toda vsaka ta-ka vsota mora biti izkazana v poročilu za dohodninski davek v istem letu, kot je davkoplačevalec trpel to škodo in se opneje.

Davni zakon pa ne dovoljuje davkoplačevalcu navesti v svojem poročilu za dohodninski davek izgubo, katero ima pri prodaji kakšne stvari. N. pr. davkoplačevalec ima izgubo pri prodaji svojega avtomobila, ka-terega rabi samo v svoje privat-ne svrhe, kajti ta avtomobil mu ni služil pri izvrševanju njegove službe ali obrti in trgovine. Isto je tudi pri prodaji posestev ali hiš. Izgubo, ki nastane pri pro-daji posestev ali hiš imajo pravico navesti v poročilu edino le trgovci in zemlj-išči: trgovci ne pa privatne ose-be. — Isto je tudi pri prodaji vrednostnih papirjev in obvez-nic. Izgube nastole vlad padanja cen vrednostnih papirjev ali ob-veznic imajo pravico izkazati v poročilu edino le trgovci in vred-nostni papirji, ne pa privatne ose-be, ki naložijo denar v vred-nostne papirje in obveznice.

Izguba, katero davkoplačevalec trpi pri igrah ali tekmah, se po davnem zakonu ne sme izka-zati v poročilu, če ima mora vsa-kdo navesti med svojimi dohod-ki dobiček, katerega je imel pri igrah ali tekmah.

Kdo hoče odračunati od ko-smatih dohodkov dolgoro, kate-re ne dobi povrnjene mora isto odračunati v onem letu, v kate-terem je pronašel, da jih ne bo dobil povrnjene. V poročilu pa mora navesti tudi dokaze, da dol-žnik ne bo nikdar povrnil teh dolgov. Zadostni dokazi so n. pr. da je dolžnik bankrotiral, izginil brez sledu ali da se ne vidi poiz-kusi dobiti povrnjene vsote, ka-tero je davkoplačevalec posodil, izgubil.

Ako je pa kdo posodil tako vsoto v bedi se nahajajočim so-rodnikom ali prijateljem in ni-ma dosti upanja, da bo dobil po-vrnjeno to vsoto, davni zakon ne smatra to za dolg ampak za

davilo. Kdor podaljšuje kredit dolžniku, se dotični dolg ne more smatrati kot neplačljiv. Tudi ne more upnik odračunati od kome-tih dohodkov samo del dolga ampak mora ves dolg, o katerem je prepričan, da je neplačljiv. Ako kdo odpusti dolg svojemu dolžniku, istega tudi ne more od-računati od svojih dohodkov.

Vsaka neplačana vsota se tudi ne smatra za neplačljiv dolg kot n. pr. neplačana plačila ali menzi, neplačana stanarina ali podobno. Ako je kdo navedel v svojem po-ročilu prodal leto kako vsoto kot neplačljiv dolg in istega na slednje leto dobil povrnjeno, celega ali samo del istega, mora dotični to izkazati v letnem po-ročilu.

Naročniki Pozor!

Začetje (Januar 21) pomeni, da vam naroči-mo na ta dan. Ponovite je pravilno, da vam lista ne zastavimo. Ako lista ne plačate, je mogoče vstaviti, če ni bil plačan. Ako je bil plačan in ga ne plačate, je mogoče ustaviti vlad napakega nalo-ge, pa tudi nam dopisnico in bavešiti stari in novi naslov.

Naslednje za celo leto je \$4.00 in za pol leta pa \$2.50. Član S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$4.50, pol leta \$3.25. Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vsa leta pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70.

Naročnine lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO PROSVETA, 2837 S. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

KJE JE

John Gostinčar, doma iz Gostin-če, pri Zalogu pod Ljubljano. Četjenski rojaki tuljudno prošim, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga pošlje, ali ako bo sam želel, se oglej, naj se mi hitro prijavi na moj naslov: Frank Perkin, R. 5, Box 50, Greenwood, Wis.

KUPUJEM delnice Cooperative Society of America in plačam za nje po \$30 za vsako delnico. L. J. Mailer, 6807 Union Ave., Chicago, Ill. Phone Englewood 187.

JAVNA SARVALA

Slavonic Immigrant Bank, 436 W. 23rd St., New York, N. Y.

Spisovani kosopje: Držim za svojo dolžnost, da se Vam na Vašem hitrem, samostojnem in točnem postopanju omogoča denarja starim v domovino najprej za-hvalim in Vas še drugim pripo-ročam. Posel sem sklenil izna-est v Ameriki v Časli na Hrvat-škem zimek 3146 kron, katere je on odračunati tedne brez kake-ga odplačila in stroške v celoti svoti od 3146 kron prejel, kar mi po-magal, posebno mi je pomagal po-dilo po njemu lastnoročno podpi-sano. Svetujem rojstom, kateri imajo take denarne zadeve, da se obrnejo na Slavonic Immigrant Banko v New Yorku, kjer bodo točno postreženi, kakor sem bil jaz. Vas Lovrenc Može.

Kdor ne veruje, naj se name obrne na: R. F. D. 3, Box 63, Ber-lin, Pa.

Jan. 18.

ODHOD PARNIKOV.

New York — Trst

18. jan.	Parnik
23. jan.	—
28. jan.	—
3. feb.	—
8. feb.	—
13. feb.	—
18. feb.	—
23. feb.	—
28. feb.	—
3. mar.	—
8. mar.	—
13. mar.	—
18. mar.	—
23. mar.	—
28. mar.	—
3. apr.	—
8. apr.	—
13. apr.	—
18. apr.	—
23. apr.	—
28. apr.	—

New York — Havra

18. jan.	La Touraine
23. jan.	—
28. jan.	—
3. feb.	—
8. feb.	—
13. feb.	—
18. feb.	—
23. feb.	—
28. feb.	—
3. mar.	—
8. mar.	—
13. mar.	—
18. mar.	—
23. mar.	—
28. mar.	—
3. apr.	—
8. apr.	—
13. apr.	—
18. apr.	—
23. apr.	—
28. apr.	—

New York — Chicago (Franklin)

20. jan.	—
23. jan.	—
26. jan.	—
29. jan.	—
31. jan.	—
3. feb.	—
6. feb.	—
9. feb.	—
12. feb.	—
15. feb.	—
18. feb.	—
21. feb.	—
24. feb.	—
27. feb.	—
30. feb.	—
3. mar.	—
6. mar.	—
9. mar.	—
12. mar.	—
15. mar.	—
18. mar.	—
21. mar.	—
24. mar.	—
27. mar.	—
30. mar.	—
31. mar.	—

Za cene in druge podrobnosti se obrnite na:

Zakladnik, 70 — 80 Ave., New York City.

FRISKI STAVKI V AME-RIKO PREVEDANO

Ameriški kmetje v Evropi so bodo imeli pravico dobiti kredit v Ameriki v Evropi, 1921.

Kdo hoče dobiti kredit v Ameriki naj se mi hitro prijavi na moj naslov: Frank Perkin, R. 5, Box 50, Greenwood, Wis.

KUPUJEM delnice Cooperative Society of America in plačam za nje po \$30 za vsako delnico. L. J. Mailer, 6807 Union Ave., Chicago, Ill. Phone Englewood 187.

S. M. A.

Povest. — Spisal F. S. Finčgar.

(Nadaljevanje.)

Smrekar je pa ponovil odločno:

"Da ga ne dobi! Sicer se poberi k vragu!"

Aleni je zaprla rdečica v obraz, prestavila je stole, pretegnila v kot od mize Viktorjevega konja, da je s ropotom ginkila te besede, ki so odmevale od stene. Videla je, kako so se rezale te besede z mašetarjevega ostudnega lica in jo grabile za srce, da se je domislila poštarice Erne, ki je trčila, da ima Stefan vse naprodaj — sebe — čeno — dušo — — —

V trenutku je v njej vzkypela urojena ljubezen do pravice in onovale so se ji miali, kako bi se-gla v to spletko in prestigla niti.

Nemirna in razburjena je sedla z dečkom k mizi. Z vso silo se je krotila, zbirla duha, da bi se vrglobila v pouk s istim veseljem kakor prejnji dan. Toda kljub dobri volji niso izginile gube z njenega čela. Kakor je bil prvo uro pogled v oko otrokovo zanj sladkost, tako jo je danes to otroško ok jezilo in se ji je zdelo, da Viktor gleda sil-no zlobno, da ji nalašč nagaja. Vsakih deset minut je gledala na uro, kazaleci so stali kakor pribiti. Učence je instinktivno slutil da je učiteljica. Na-una huda, pa ni vedel, zakaj. Alenini reči opo-mini so ga begali, vprašanj ni razumel, kar je od-govoril, je bilo napak, dokler niso zaplavale oči v solzah in ni glasno zajokal.

Aleno je Viktorjev jok razburil še bolj. Raz-togotila se je, da je stanišla ustnice in namršila obrvi — ali vendar je premagala ard, se pomah-nila k dečku in mu pobožala lase. Viktor je iz-tegnil roki k njenemu vratu in s široko odprtimi očmi gledal vanjo — potem pa pokolevaje vlad joka vprašal:

"Zakaj si huda?"

Aleno je bilo sram teh objokanih oči in na-mesto odgovora mu je otrla solze z lica in ga po-ljubila na čelo.

"Ni kakor oče, ni ne! Sicer bi mi bil sedajle ubežal — in mi zagrozil z roko. Ne, ni tak!" —

Ko je Smrekar odposlal mešetarja na delo, se je oblekel, stopil k omari, popil nekaj čiste in odšel na žago.

Na dvorišču se je zadrženo obregnil ob hla-peca, sunil koš, ki ni visel na kljuki, da se je zakp-talil prav do gnojnice.

"Aha-a!" je rekel hlapec, pobral koš in se ni nič začudil.

Je bil že deset let pri hiši.

Na žago je prišel Smrekar brez cilja in na-mena. Voda je štopotala na kolosa, žaga je žu-mela, žagar je kadil tobak in se peljal na žaginem vozu fer zabijal zagovode v hlobove špranje.

Smrekar je stopil predenj, nekaj zamrmral, nakar žagar niti pipe ni potegnil iz ust.

Potem je šel krog skladosvine desk in krog kupov navaljenih hlobov ter se počasi vrnil bo mukrem kolovozu proti domu. Korak mu je čez-dalje bolj zastajal, dokler ni obstal pod smreko, kjer je Stefan sedel na parobek.

Z vej je kapalo, voda je žumela, žaga je ma-komerno zaklala svojo monotonno pesem.

Smrekar se je zamislil.

Kaj je tega — petdeset let — ko je prišel v ta kraj. Vse promene je preinjal takorekaj v ruti zavezano s seboj. In danes je možak, kakor ga ni v dolini. Pa prav sedaj, ko bi ne bilo treba več loviti vinarjev dobičeka, ko smore, da nagaja tisočake, če le enkrat krepke posede, prav sedaj pride mešetar in trdi, da so se kmetje sbrili, da se celo učiteljske, takole ravne, vtika vmea in se briga za stvari, ki ji niso nič mar — in izvodi na sled Talijane. Tujcu privoščil, meni pa ne! Nak, naj bo tako ali tako — prav ali ne — ta do-biček bo moj — moj — in se bom veljak, ne bodo me izpodleli — ne bodo — — —

Tedaj je zatrobil postiljon.

Smrekarja je vrglo s parobka, po vsem životu se je stresel — in se bojače ozri naokoli.

"Korda se pelje pismo."

Strah je plul iz te miali in roke so se mu me-hanično gibale, kakor bi segal in lakal tisto dro-bno stvar, ki bi utegnila učititi najlepši dobiček.

Prestopil se je za korak, pa se vrnil takoj in sedel spet na štor.

Tudi Aleno je zdramila postiljonova troben-ta. Nehala je s poukom in se napotila na pošto. V kuhinji se je oglasila pri Smrekarju in ji rekla, da gre gledat, če je kaj pisma od staršev.

Ko je pa izgovorila, je čutila, da ji je laž na pisana na čelu, mn je zato hitro odšla.

"A — seveda — kako ste pridni, gospodi-čna," jo je pozdravila Erna, ki je razdeljevala po-što in pobirala pisma izpod rok pismonošci, ki je udarjal prečate nanje. — "Kako ste pridni, da me obiščete!"

"Nikar se ne motite, gospodična Erna! Mor-da bo kaj same!"

Erna je glasno brala naslove in devala po-samezne vsaj na kupčke.

"Gospa — Strniška — v Mareševu — Go-spa! A — seveda! — Že take stare vdove niso več brez pisma. — Anton, v Mareševu boste ali danes! Popoldne — seveda!"

— Treba ji je pisma, stari!"

Postaren pismonoša, ki je podedoval ta po-sel kot poštni sel, je udaril parkrat huje s pečat-nikom po smankah.

Aleno je vso preinilo, ko je izvedela za to pismo. Tako jo je zbegalo, da bi tega ne bila pri-krila, ko bi ji v tem hipu Erna ne ponudila lista.

"Iz Ljubljane, gospodična, zopet, a, seveda, mladina!"

Alena je oddalec spoznala očetovo pisavo.

"Ah, papa!" se je razveselila naglas.

"To na Maro — z Dunaja — od Bresta — se-veda — sama ljubezen!"

Erna je položila razglednico na kupček in pogledala izza ščipalnika na Aleno, ki je zardela, dasi ni vedela, zakaj. Erna je pa dobro vedela, zakaj jo je pogledala in zakaj da je zardela, ter se je zavistno razveselila te rdečice in nalašč pri-držala v rokah razglednico, na kateri je bila vi-hvačova kvadriga z drilavne sbrornice.

"Zbogom, gospodična!" je hitela k vratom Alena in odhajala z očetovim pismom.

(Dalje.)